

Íránská islámská republika Džomhúrí-je eslámí-je írán Islamic Republic of Iran

Všeobecné údaje

Rozloha: 1 648 195 km²

Poloha:

- mnohonárodnostní stát na Středním východě v jihozápadní Asii
- **rozlohou se řadí mezi 20 největších států světa**
- území Íránu by pojalo Velkou Británii, Francii, Belgii, Nizozemí, Dánsko, Německo a Itálii
- více než ½ rozlohy země tvoří hory, ¼ pouště a méně než ¼ zemědělská půda
- klimatické zvláštnosti a rozdíly v charakteru krajiny - **jednorázově zastoupena všechna čtyři roční období**

Sousední státy:

Turecko (486 km), Irák (1 609 km) na západě

Turkmenistán (1 206 km), Arménie (40 km), Ázerbájdžán (767 km) na severu

Afghánistán (945 km), Pákistán (978 km) na východě

Kaspické moře (657 km) na severu

Perský záliv (1 259 km) a Ománské moře (784 km) na jihu

- možnost obchodně obhospodařovat z Íránu i další teritoria – státy Střední Asie

Írán patří k nejstarším civilizacím na světě s historií dlouhou více než 5 000 let. Název Írán odvozen od indoevropských Árijů a znamená země Árijů (*Árjájóvan*)

- Írán není arabská země

Všeobecné údaje

Obyvatelstvo: 71,5 mil.

Roční přírůstek obyvatelstva: 1,7 %

Věková struktura:

- 31,64 % (0–14 let); 63,71 % (15–64 let); 4,75 % (nad 64 let)

- **počet obyvatelstva do 25 let: 58 %**

Hlavní město:

Tehrán (Teherán) s více než 12 milióny obyvatel (v pracovní době až 15 miliónů)

Další významná města:

Mašhad – 1 887 405; Tabríz – 1 191 043; Šíráz – 1 053 025; Esfahán – 1 266 072;

Ahváz – 804 980; Kom – 777 677; Kermánšáh – 692 986

Úřední jazyk: perština (fársí)

Časový posun: +2,5 h proti středoevropskému času. Stejný posun platí i v létě, protože v Íránu platí letní čas, na který se přechází hned po íránském Novém roku, tedy 21.3.

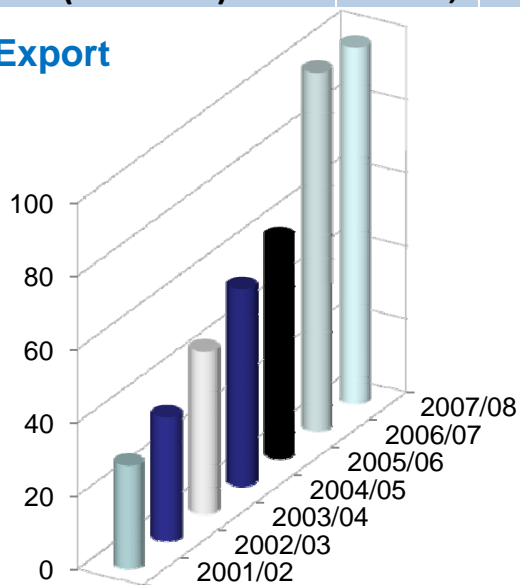
Měna: riál (IRR), 10 IRR = 1 túmán

Kurs měny: 1 EUR = 14 830 IRR, 1 USD = 9 900 IRR

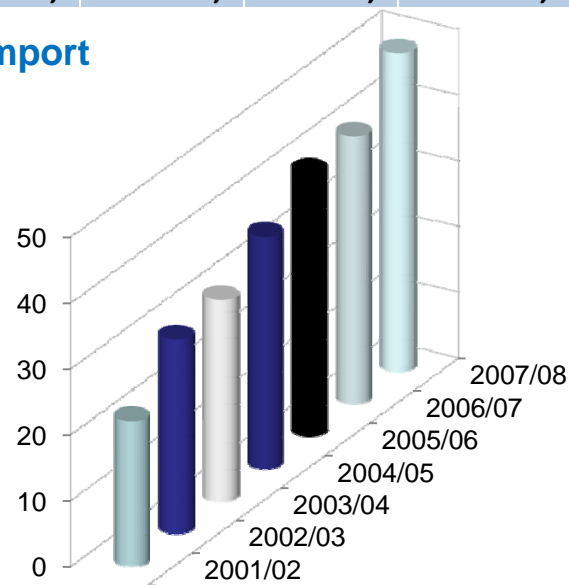
Základní makroekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele / rok	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
HDP (mld. USD)	116,3	133,3	161,4	175,6	185,9	210	262
Růst HDP (mld. USD)	7,5	6,7	5,6	5,5	5,4	6,2	6,9
Inflace %	14,3	16,5	14,8	15,1	17,1	18,4	23,3
Export (mld. USD)	28,2	33,9	44,4	53,9	60,1	98	97,4
Import (mld. USD)	22,1	29,5	30,6	35,3	40,1	40,7	48,44
Devizové rezervy (mld. USD)	21,4	24,4	32,7	39,8	29,5	42,5	46,71
Zahraniční dluh (mld. USD)	9,1	12,2	16,8	23,9	24,2	28,5	22,8

Export

Import

Nerostné bohatství

2. místo na světě: ropa, zemní plyn, perlit
4. místo na světě: zinek, olovo, kobalt
6. místo na světě: ilemnit
8. místo na světě: manganová ruda, síran barnatý
9. místo na světě: měď
10. místo na světě: chrom
11. místo na světě: bauxit
12. místo na světě: oxid draselný

Zemědělství

- zemědělství stále přispívá více než 20 % do HDP
- zaměstnává 1/3 pracovních sil
- hlavní zemědělské oblasti: kolem Kaspického moře a SZ země

1. místo na světě: šafrán, peckoviny, pistácie
2. místo na světě: meruňky
3. místo na světě: datle, vlašské ořechy, fíky, okurky, vodní melouny
4. místo na světě: citróny, limetky, jablka, cizrna
5. místo na světě: mandle, mandarinky
7. místo na světě: vinná réva, cibule, lískové ořechy
8. místo na světě: rajčata, pomeranče, dýně, broskve, kiwi, čočka

Další významné zemědělské artikly:

- pšenice, ječmen, kukuřice, rýže, bavlník, cukrová řepa, konopí, čaj, tabák, granátová jablka,
- květiny a léčivé byliny
- živočišná výroba – skot, ovce, drůbež
- rybolov: kaviár (1. místo na světě), tuňák, chov krevet

Ekonomika – základní charakteristika

Hlavní vývozní artikly: ropa, zemní plyn, zemědělské výrobky, koberce, kaviár, pistácie, železná ruda

Dovážené artikly: strojírenské výrobky, potravinářské výrobky, krmivo pro hospodářská zvířata, elektronika, elektrické spotřebiče

Nejdůležitější zdroj bohatství země: ropa a zemní plyn

- 2. místo na světě v zásobách ropy

- v provozu 32 ropných polí, z toho 7 v pobřežních vodách Perského zálivu
- denní export 2 600 000 barelů
- hlavní odběratelé: Japonsko, Čína, Jižní Korea a země EU
- ropný průmysl základ íránské ekonomiky a 80 % příjmů z vývozu
- členství v OPEC
- v roce 1999 objev největších zásob ropy za posledních 30 let v Chúzestánu: ropné pole Ázádegán.

- 2. místo na světě v zásobách zemního plynu

- plánuje se vývoz zemního plynu hlavně do Turecka, do EU, Indie, Arménie, Ázerbájdžánu, Jižní Koreje a Číny
- v lednu 2002 byl po prodlevách (způsobených hlavně sankcemi USA) oficiálně otevřen plynovod mezi Íránem a Tureckem

Další odvětví průmyslu

- textilní průmysl zaujímá po ropném druhé místo: Tehrán a Esfahán
- cukrovarnictví
- potravinářský průmysl
- výroba petrochemikálií (50 mil. tun) , cementu (72 mil. tun)
- stavební materiál
- ocelárny - Esfahán, roční produkce: 15 mil. tun
- výroba umělých hnojiv – Šíráz
- stavebnictví – do roku 2008 nejdynamičtějším oborem průmyslové výroby
- sklárny – Jazd, Tehrán
- tradiční řemesla: tkaní koberců, výroba keramiky, hedvábí a klenotnictví

Automobilový průmysl

- během několika posledních let rapidní vzestup automobilového průmyslu
- roční výroba 2004: 589 136
- roční výroba 2008: 1 300 000 – 17. místo na světě
- místní vyráběné značky automobilů Pejkan/Paykan (odvozený od modelu Hillmann Hunter 1965) – výroba ukončena roku 2005
- národní vůz Samand – náhrada za Paykan
- dále místní výroba vozů Peugeot 405 (pod názvy Persia, Saphir, Pars) a Peugeot 206
- místní výroba vozů Kia Pride, Daewoo Matiz, Citroen Xantia
- starší typy vozů Renault 5 pod značkou Saipa a Renault 21
- terénní vozidla Nissan Patrol, Land Rover, Sahra (Jeep Wrangler)
- terénní vozidla Pick up odvozená od vozů Nissan - značka Saipa a Zamyad
- autobusy jsou vyráběny ve spolupráci s firmou Ikarus; minibusy s firmami Volvo, Mercedes, Hyundai; nákladní vozidla kompletována z dovezených dílů

Vývoz automobilů z Íránu v roce 2008

Výroba automobilů

Země	Vývoz (v mil. USD)
Sýrie	61
Saúdská Arábie	6
Irák	3,9
Rusko	3,8
Egypt	3,1
Bělorusko	38
Venezuela	19
Somálsko	3,1
Turecko	71
Ázerbájdžán	112
Arménie	7,5
Angola, Kuvajt, Jemen, Itálie	1
Celkem:	102

Výroba náhradních dílů

Země	Vývoz (v mil. USD)
Francie	22,3
SAE	34,2
Saúdská Arábie	
Irák	
Itálie	
Celkem:	56,5

Významné íránské firmy s uplatněním pro obráběcí a tvářecí stroje

1. IRAN KHODRO (Iran Khodro + Iran Khodro Diesel)

2. SAIPA (Saipa + Saipa Diesel + Pars Khodro + Zamyad)

- výrobce automobilů

- <http://www.ikco.com/Fa/Default.aspx>

- <http://www.saipacorp.com/en/>

3. Mega Motors

- výrobce motorů, převodovek, os a karoserií pro osobní vozidla

4. NMI (Sherkate Tolidie Nirou Moharekeh va Motorcycle Iran)

- výrobce převodovek, motocyklů a zemědělských strojů

- <http://www.nmir.com/en/NMI%20Groups.htm>

5. VAMCO (Vehicle Axle Manufacturing Company)

- výrobce předních, zadních a portálových náprav pro osobní automobily, autobusy a nákladní vozidla

- http://www.vamco.ir/UI/English/Introduce_En.aspx

6. IKAMCO

- výrobce automobilových komponentů – přední a zadní nápravy pro Paikan, Peugeot 206 a 406, Samand, ozubená kola a převodovky

- <http://www.ikamco.com/>

Významné íránské firmy s uplatněním pro obráběcí a tvářecí stroje

7. INDAMINE Shock Absorber

- výrobce tlumičů

- [http:// www.indamin.com](http://www.indamin.com)

8. Charkheshgar

- výrobce převodovek a ústrojí řízení

- <http://www.charkheshgar.com/intro/default.html>

9. Esfarayen Industrial Complex

- rotory, generátory, parní a plynové turbíny, ingoty, hřídele motorů, klikové hřídele, nápravy vagónů, tyče atd.

- <http://esfarayen.20un.com/>

10. Mashinsazi Tabriz

- závod vybudovaný s pomocí Strojimportu, vyrábí manuální a NC obráběcí stroje

- v současné době čelí ekonomickým problémům

- <http://www.mst.ir/english/>

Významné íránské firmy s uplatněním pro obráběcí a tvářecí stroje

11. Mashinsazi Arak

- výrobce tlakových nádob, LPG zásobníků, výměníků tepla, parních kotlů

- <http://www.msairan.com>

11. Vagonsazi Arak

- výrobce osobních vagónů

12. TUGA

- výrobce plynových a parních turbín

- <http://www.mapnaturbine.com/>

13. INSIG (Iranian National Steel Industrial Group)

- ocelárna

- <http://www.insigroup.com/>

14. Mobarake Steel Company

- ocelárna

- <http://portal.mobarakeh-steel.ir/portal/page/portal/WebSite/Home>

Významné íránské firmy s uplatněním pro obráběcí a tvářecí stroje

15. Toklan Toos Industrial Manufacturing Co.

- výrobce hydraulických brzd a spojek

- <http://www.toklantoos.com/>

16. Setaak Co.

- výrobce vstřikovacích forem, litinových krytů, brousicích hlav

- <http://www.setaak.com/product.php?la=en>

17. Fajr Sepahan Co.

- výrobce galvanizovaných, za studena válcovaných a žíhaných komponentů

- <http://www.fsgi.ir/index.php?newlang=english>

18. Tabarestan Cutting Tools Co.

- výrobce rezných nástrojů, výstružníků, válcových fréz

- <http://www.insigroup.com/>

18. Traktorsazi Tabriz

- výrobce traktorů

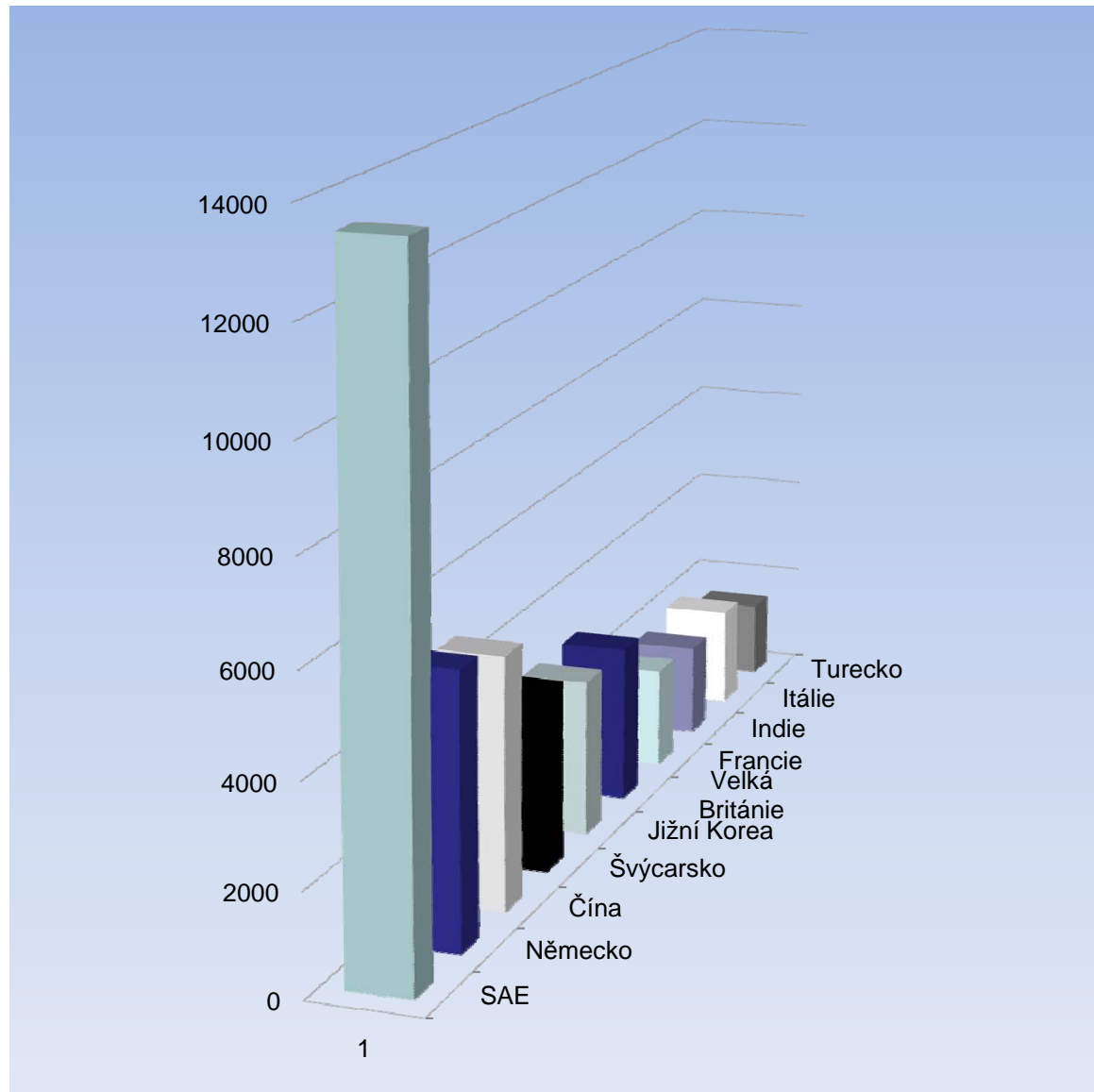
- <http://www.itm.co.ir/>

Zóny volného obchodu (FTIZ) a zvláštní ekonomické zóny (SEZ)

- íránské FTIZ a SEZ jsou zřízeny zvláštním zákonem, jenž určuje zvláštní režim pro pohyb a pobyt místních i zahraničních pracovníků z hlediska víz, pracovních a pobytových povolení stejně jako zboží z hlediska celního režimu
- snaha přilákat investory a moderní výrobní technologie
- zóny představují zajímavou možnost řešení výroby i obchodu nejenom v rámci FTIZ, ale i s Íránem
- šest FTIZ:
 - Čábahár
 - Chorramšahr
 - Kíš
 - Kešm
 - Džolfa
 - Anzalí
- devatenáct SEZ:
 - Chúzestán, Búšehr, Sírdžán, Jazd, Salafčegán,

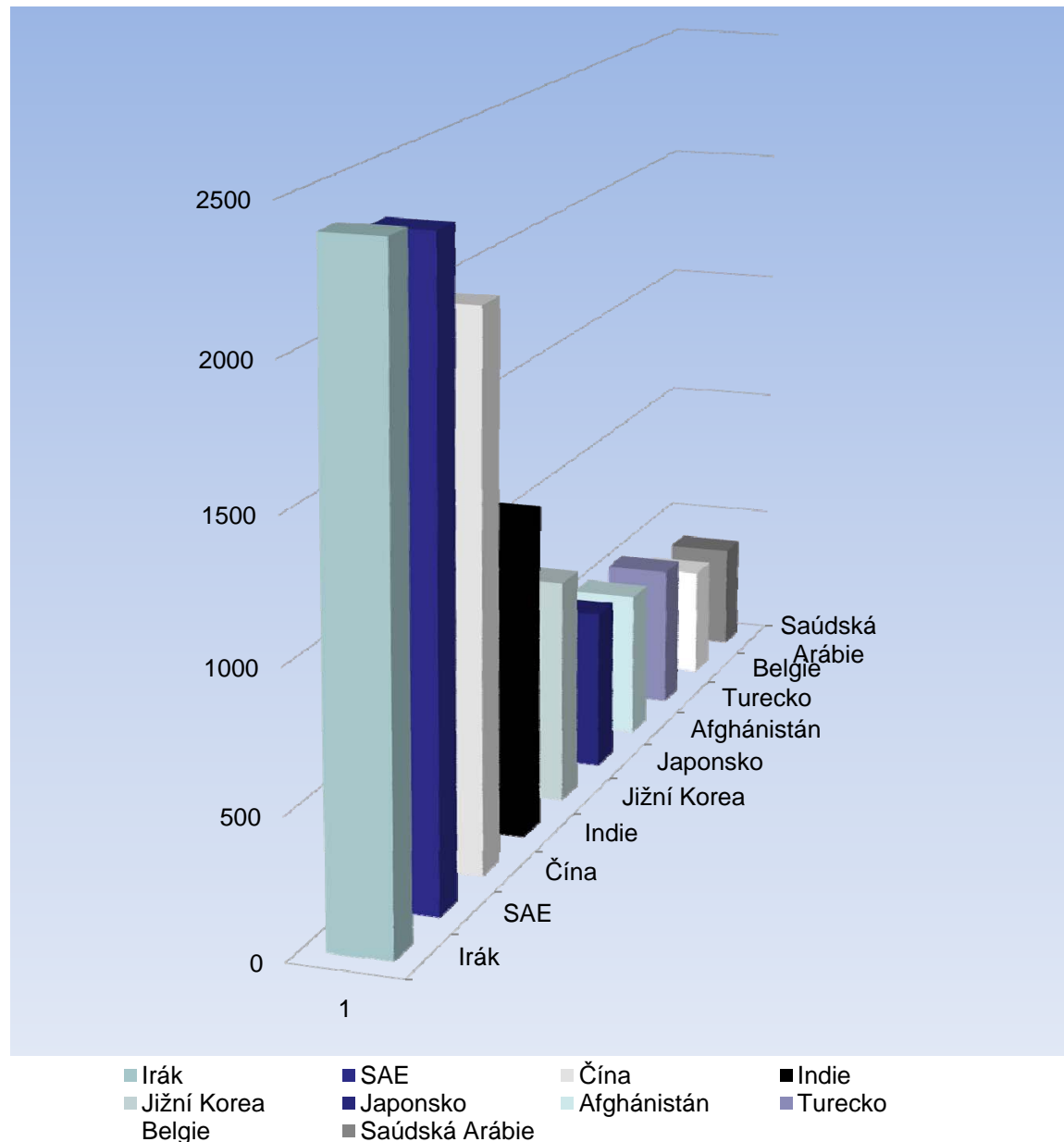
Hlavní vývozcí do Íránu v roce 2008 – neropné produkty

Země	Vývoz (v mil. USD)
SAE	13438
Německo	5325
Čína	4915
Švýcarsko	3523
Jižní Korea	3082
Velká Británie	2033
Francie	1978
Indie	1813
Itálie	1970
Turecko	1495

Hlavní dovozci z Íránu v roce 2008 – neropné produkty

Země	Vývoz (v mil. USD)
Irák	2384
SAE	2328
Čína	2003
Indie	1172
Jižní Korea	821
Japonsko	587
Afghánistán	539
Turecko	526
Belgie	410
Saúdská Arábie	394

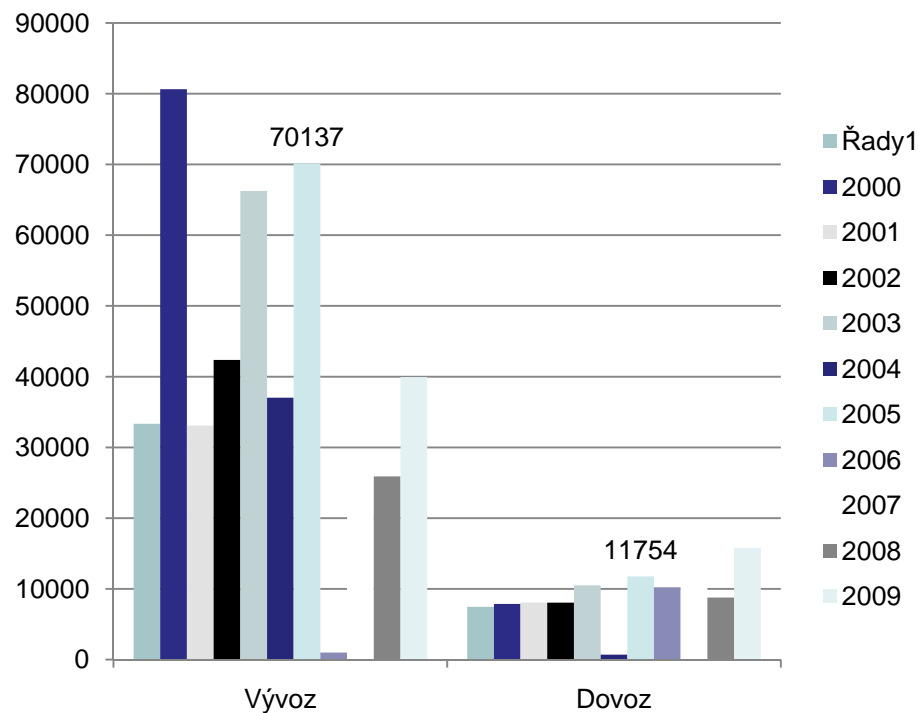

Obchodní výměna ČR - Írán

- podle odhadů je současná vzájemná výměna využívána asi na 20 %
potencionálních možností.

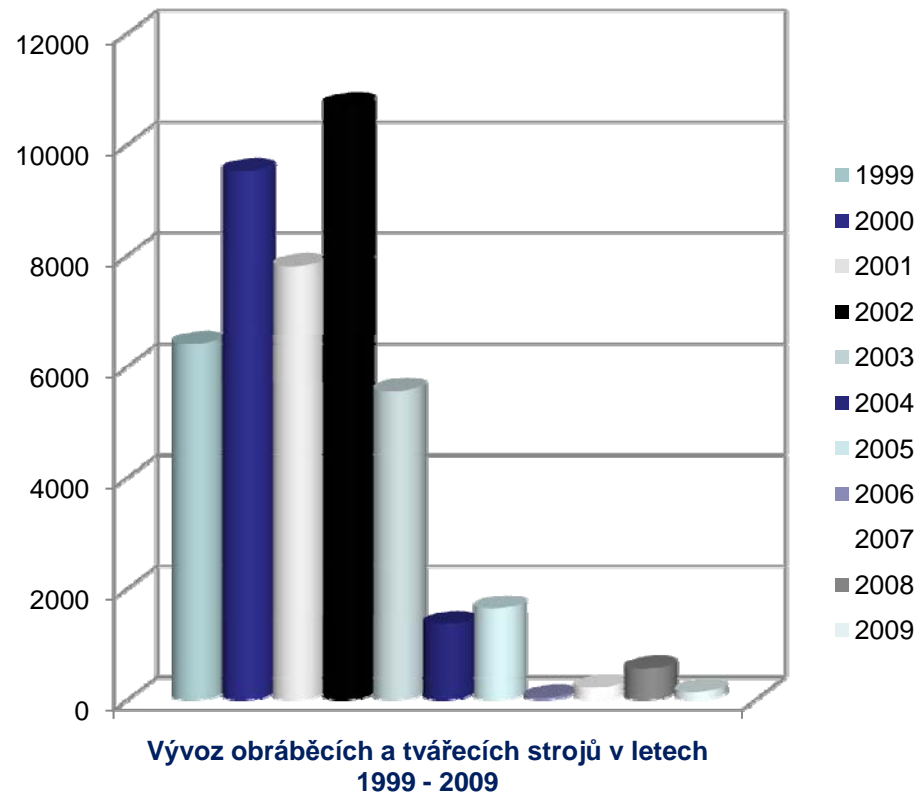
- vývoj obchodní bilance ČR s Íránem od r. 1999 –2009 (v tis. EUR)

Rok	Vývoz	Dovoz
1999	33344	7454
2000	80643	7873
2001	33088	8065
2002	42396	8051
2003	66250	10498
2004	37017	696
2005	70137	11754
2006	1004	10227
2007	21719	13843
2008	25909	8786
2009	39939	15792

Obchodní výměna ČR – Írán v letech 1999 - 2009 obráběcí a tvářecí stroje – v tis. EUR

Rok	Vývoz	Dovoz
1999	6406	0
2000	9520	0
2001	7805	6
2002	10706	50
2003	5561	0
2004	1362	0
2005	1642	0
2006	40	0
2007	217	0
2008	556	0
2009	143	3

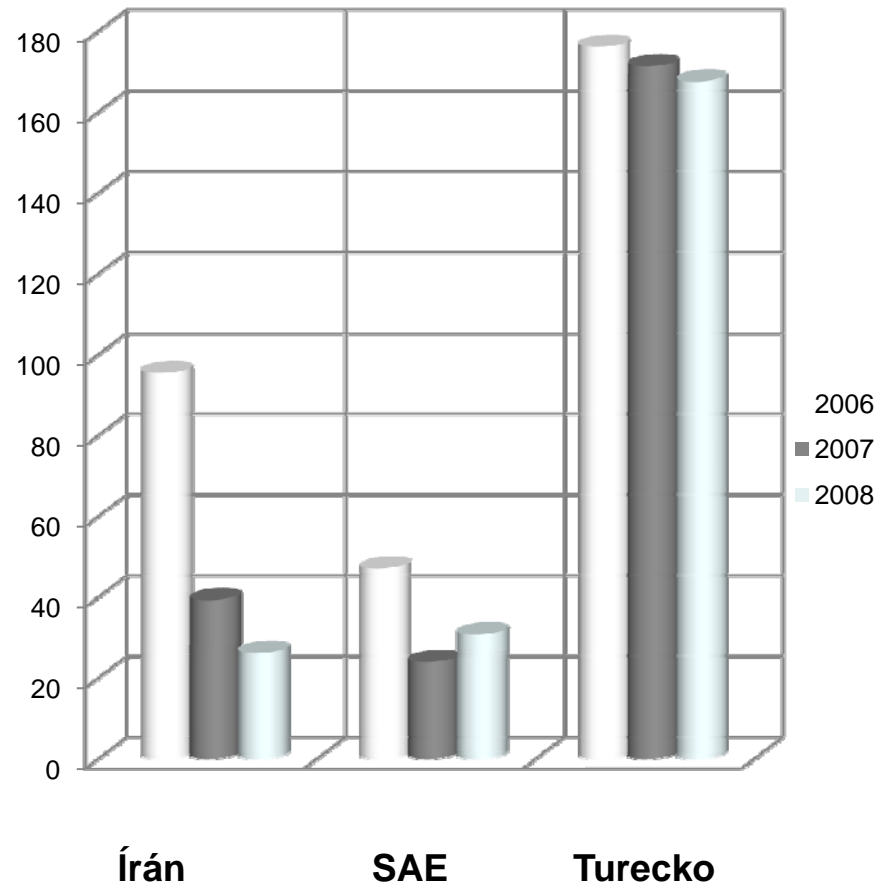

Vývoz SRN do Íránu, SAE a Turecka v letech 2006 - 2008 obráběcí a tvářecí stroje – v mil. EUR

Rok	Vývoz do Íránu
2006	95,5
2007	39,9
2008	26,2

Rok	Vývoz do SAE
2006	47,1
2007	24,0
2008	30,8

Rok	Vývoz do Turecka
2006	176,2
2007	171,4
2008	167,6

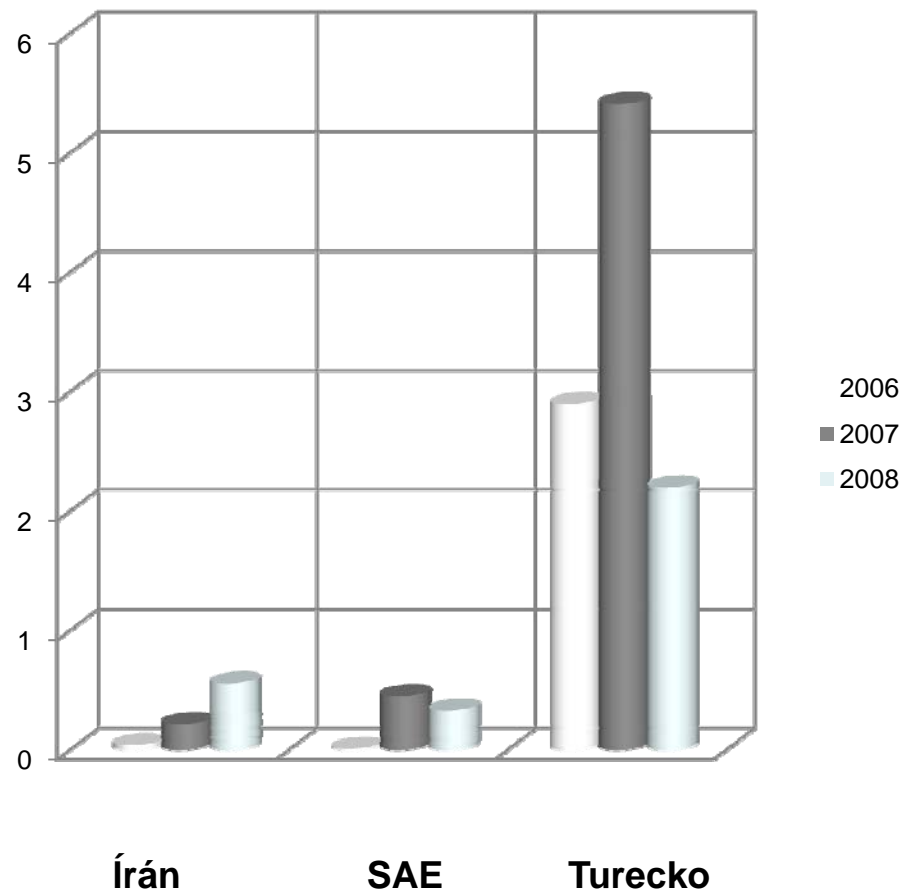
Poznámka: Velkou část podílu vývozu do SAE tvoří reexporty pro Írán, částečně platí i pro Turecko

Vývoz ČR do Íránu, SAE a Turecka v letech 2006 - 2008 obráběcí a tvářecí stroje – v mil. EUR

Rok	Vývoz do Íránu
2006	0,04
2007	0,217
2008	0,556

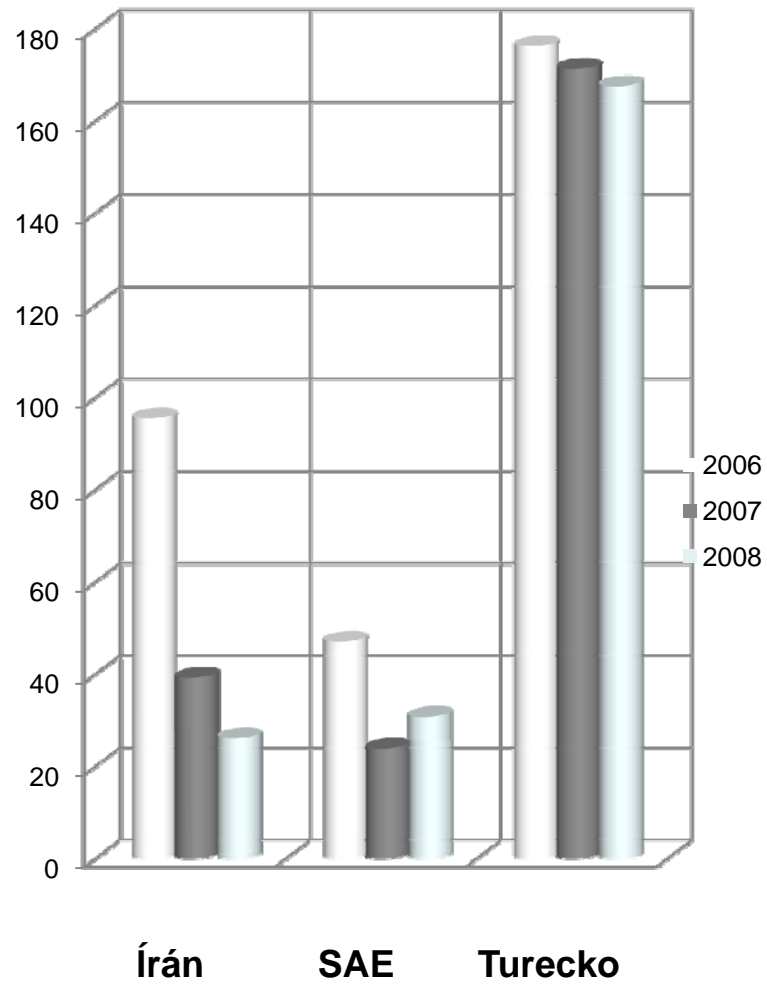
Rok	Vývoz do SAE
2006	0,101
2007	0,451
2008	0,329

Rok	Vývoz do Turecka
2006	2,896
2007	5,41
2008	2,196

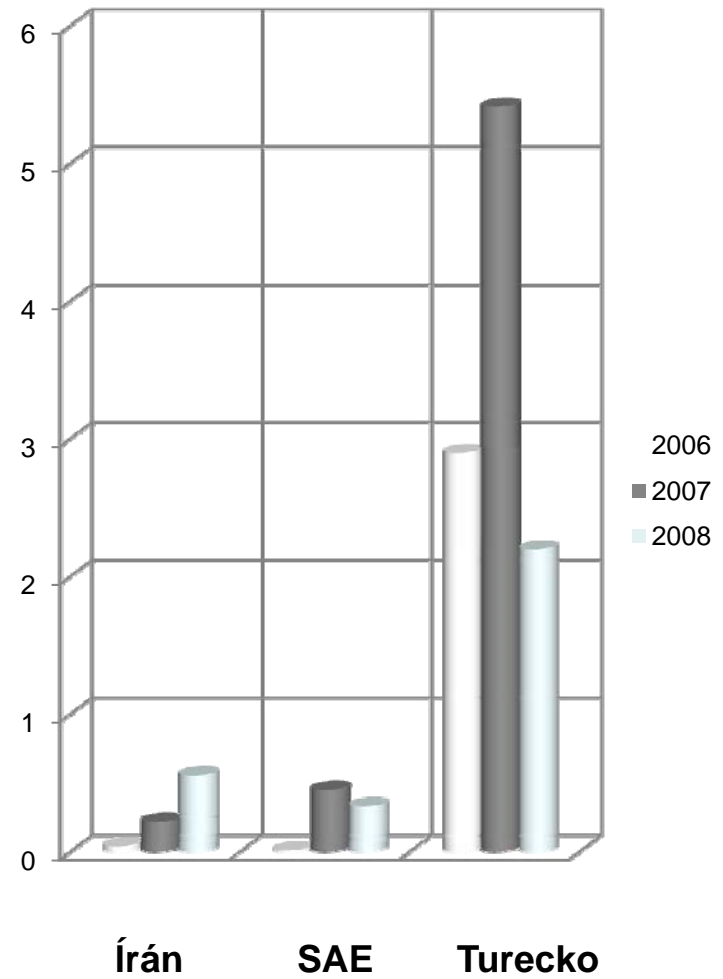

Srovnání vývozu SRN a ČR

SRN

ČR

Důvody propadu vývozu obráběcích strojů z ČR

1. Politické důvody

v roce 1998 začalo americké Rádio Svobodná Evropa v Praze chystat svůj perskojazyčný program pro Írán Rádio Ázadí – Írán odvolal velvyslance

- Současný stav: ČR je v rámci EU jediná země, která nemá s Íránem diplomatické vztahy na úrovni velvyslanců
- 2003 - Írán začal uplatňovat neoficiálně vyhlášené embargo na české zboží
- **2007 – embargo bylo zrušeno**

2. Mezinárodní sankce a embargo vůči Íránu

- nařízení Rady (ES) č. 423/2007 v platném znění, aktualizováno nařízením (ES) Č. 1110-2008
- zákon č. 99/2000 Sb., o zákazu dodávek pro jadernou elektrárnu Búšehr

3. Přístup státních orgánů ČR k exportům do Íránu

- problémy s vydáváním Schengenských víz
- přísný a zdlouhavý proces udělování vývozních licencí
- celnice mnohdy nařizuje zahájení licenčního řízení na zboží nespádající do kategorie kontrolovaného zboží

Důvody propadu vývozu obráběcích strojů z ČR

4. Embargo na některé íránské banky

- v současné době většina evropských bank neavizuje a nepřijímá akreditivy otevřené z Íránu
- problémy i s posíláním přímých plateb od íránských bank

5. Ztráta pozice ČR jakožto tradičního exportéra do Íránu

- kvůli výše uvedeným aspektům většina českých firem vyklidila íránský trh
- okamžité nahrazení českého zboží výrobky zvláště z Německa a Itálie
- přes existující embargo západní země nemají až na výjimky problémy s vývozem – licence jsou jednodušeji udělovány
- chybí státní podpora exportu do Íránu – na rozdíl od Německa a dalších zemí EU,

Možná řešení

- **Akreditivy**

- EIH Bank (Europäisch – Iranische Bank) Hamburg
- http://www.eihbank.de/contact_general.php
- avizuje a přijímá L/C od vybraných iránských bank (např. Tejarat, Pasargad)
- potvrzuje L/C – 5% p.a.

Pozor: některé banky (např. ČSOB) nepřijímají platby od této banky

Řešení: založit si účet v některé z německých bank operujících v ČR

- zákazník otevře L/C z jiného státu (SAE atd.)
- nekontrahovat v USD!

- **Vývozní licence**

- reexport přes Turecko a SAE – u obráběcích strojů se jedná spíše o náhradní díly
- registrace firmy v SRN a vedení celního řízení v SRN

- **Akvizice**

- akviziční činnost v teritoriu, návštěva veletrhu, podnikatelská mise, aktivní místní zástupce

Zastupitelské úřady

- **Velvyslanectví Íránské islámské republiky**
Na Zátorce 669/18
160 00 Praha
Tel.: +420 220570454
Fax: +420 233380255
E-mail: embircz@volny.cz
- **Embassy of the Czech Republic**
No. 199, Dr Lavasani Ave., Corner of Yas St., Tehran
P.O.Box 11365–4457
- Tel.: +98 21/2288149, 2288051, 2287552, 2288153
- Fax: +98 21/2802079
E-mail: teheran@embassy.mzv.cz
- **Důležitá telefonní čísla**
Policie 110
Hasiči 125
Rychlá zdravotnická pomoc 115